

Høst af vinterraps

Høst af ensartede rapsmarker kan ske direkte, mens mere uensartede marker normalt bør skårlægges eller evt. nedvisnes. Beslutningen om høstmetode skal træffes på tidspunktet for skårlægning, dvs. når afgrøden har et gulligt skær.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

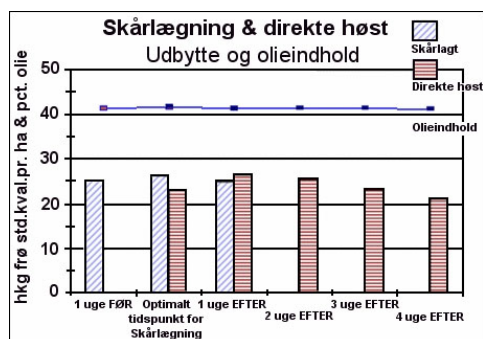

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Det er vigtigt at høste rapsen på det rigtige tidspunkt, så det største frøudbytte af standardkvalitet kan opnås. Vinterraps bør høstes så snart afgrøden er moden. Sidste års problemer med rapsfrø, der spirede i skulperne, viste, at det kan blive dyrt at vente for længe. I år er det rigtige tidspunkt lidt sværere at fastslå, da vinterrapsens blomstringsperiode mange steder har strakt sig over en meget lang periode, som følge af bl.a. massive angreb af glimmerbøsser. Uens modnende afgrøder kan med fordel skårlægges eller nedvisnes. Erfaringerne fra sidste års problematiske høst viste ikke sikre forskelle mht. spiringen i marken og høstmetoden. Det var således især de klimatiske betingelser og høsttidspunktet, der var afgørende.

Det optimale tidspunkt for direkte høst er ca. 1 uge efter tidspunktet for skårlægning, men der vil normalt være behov for tørring af frøet på dette tidspunkt. Ved at vente yderligere nogle dage, vil det være muligt at høste rapsen så tør, at der ikke er behov for tørring.

Figur 1 viser resultaterne af 8 forsøg med skårlægning og direkte høst, DJF.

Figur 1. Udbytte i kg frø af standardkvalitet pr. hektar og procent olie efter skårlægning og direkte høst (8 forsøg, DJF).

Hvis den direkte høst udskydes 2, 3 eller 4 uger, falder udbyttet som en følge af et øget dryssespild. Olieindholdet i frøet ses at være konstant i høstperioden, og man kan derfor ikke øge udbyttet ved at udsætte høsten. Olieindholdet er konstant omkring 1-2 uger før det optimale tidspunkt for skårlægning.

Direkte tærskning

Hvis arealet er ensartet, modner rapsen jævnt, og så kan rapsen tærskes direkte.

Direkte tærskning skal gennemføres, når frøene er sorte. Det vil være 10-14 dage efter det normale tidspunkt for skårlægning.

Følgende forhold styrker beslutningen om direkte høst:

- afgrøden er kraftig eller passende i leje,
- der er sidekniv på mejetærskeren,
- afgrøden er ren (fri for ukrudt og grønne plantedele),
- den høstede vare kan tørres straks efter tærskning.

Krav til teknik

Der bør som minimum være monteret sidekniv i den ene side af skærebordet.

Nye forsøg fra Frankrig og Sverige indikerer, at spildet kan reduceres med op til 80 %, hvis der anvendes et forlænget skærebord i forhold til et standard skærebord. Spildet sker hovedsageligt midt på skærebordet, og risikoen for spild øges med afgrødens størrelse.

Skårlægning

Rapsen skal skårlægges, når afgrøden har et gulligt skær. Det ideelle billede af frøenes udvikling er følgende:

Figur 2. Tidspunkt for skårlægning vinterraps. Afgrøden skal have et gulligt skær. I toppen af planten er hovedparten af frøene grønne, men faste og færdigudviklede, mens frøene i den nederste del af planten er brunlige til sorte.

Skårlægning af uens modne afgrøder

I år har blomstringen flere steder strakt sig over en lang periode. I sådanne situationer kan skårlægning gennemføres i op til 1 uge senere end normalt uden væsentligt tab af frø.

Nedvisning før direkte tærskning

Normalt anbefales det ikke at nedvisne raps før høst, men ved meget uens modning og hvor afgrøden er befængt med ukrudt, kan rapsen høstes efter nedvisning ved direkte tærskning. Er høstkapaciteten presset, kan nedvisning af dele af vinterrapsarealet bidrage til at høsten kan gennemføres optimalt.

Reglone virker hurtigere end glyfosat-midlerne og kan give en hurtig og effektiv nedvisning. Nedvisning med Reglone kan derfor typisk ske et par dage efter optimalt skårlægningstidspunkt. Der kan tærskes direkte ca. 7-14 dage efter nedvisning. Anvend 2-2,5 liter pr. hektar tilsat 0,1 liter spredklæbemiddel pr. 100 liter vand. Der bør anvendes 150-200 liter vand pr. hektar og køres med lav hastighed, så sprøjtevæsken kan komme ned i afgrøden.

Glyfosat-midler giver også en god nedvisning. Nedvisning med Glyfosat-midler kan ske 2-4 dage før normalt skårlægningstidspunkt, altså når størsteparten af skulperne i rapsen er gulgrønne og der er enkelte sorte frø nederst på planten. Den behandlede afgrøde høstes direkte mellem 14 og 21 dage efter sprøjtning. Glyfosat-midlerne kan med fordel bruges, hvor kvik er til stede. Behandlingsfristen er 10 dage, og raps til udsæd må ikke behandles.

Vær opmærksom på, at dosis for nogle af midlerne skal sættes op i forhold til normal "kvikdosis" for at sikre god effekt på afgrøden og tokimbladet ukrudt.

Der anvendes ca. 1.000 g aktivt stof pr. ha svarende til 3 liter glyfosatmiddel med 360 g pr. liter. Glyfosat-midler kan tilsættes 2,0 liter pr. hektar ammoniumsulfat + 0,1-0,2 liter pr. hektar spredklæbemiddel for at sikre effekten under mindre gunstige forhold og for at modvirke effekten af eventuelt hårdt vand. Additiver tilsættes før glyfosat-midlet hældes i tanken. **Hvor afgrøden stadig er meget grøn eller befængt med meget ukrudt kan dosis af glyfosatmidlet (360 g pr. liter) øges til mellem 3,5 og 4 liter pr. ha. Normalt anbefales en vandmængde på 150 liter pr. ha ved nedvisning af raps. I grønne eller ukrudtsbefængte afgrøder, hvor dosis af glyfosatmidlet øges, kan vandmængden samtidig øges til 200 liter pr. ha.**

Nedvisning af uens afmodnede afgrøder

Ved uens afmodning, hvor en stor del af udbyttet forventes at komme fra den sent modnende del af skulperne, bør Reglone anvendes til nedvisning. Det giver mulighed for en uges ekstra tilvækst. Der skal 60-70 kg frø pr. ha til at dække meromkostningen til Reglone.

By Rich Haddock

[Til top](#)